

Przeгляд scholi liturgicznych i chórów parafialnych diecezji opolskiej w 2008 roku

(Wrzowski k. Opola 2008 r.)

W kazaniu wygłoszonym podczas VI Przełądu Scholi Liturgicznych — *Wrzosła 2008* ks. dr Joachim Waloszek wskazywał, że to szczególne spotkanie śpiewacze „koncentruje się na śpiewie liturgicznym i służyć ma jakiejś nowej mobilizacji, motywacji do śpiewania, do chwalby Bożej głosem, melodią, muzyką, do pracy w scholi, w liturgicznym zespole śpiewaczym”¹. Właśnie ten sposób argumentacji przyświeca organizatorom przeglądów zespołów śpiewaczych diecezji opolskiej i jednocześnie od kilku lat stanowi swojego rodzaju motto dla działań, których owocem jest dwuczęściowe święto zespołowej wokalistyki liturgicznej. Celem obu przeglądów jest niezmiennie propagowanie liturgicznego ruchu śpiewaczego. W zamysle organizatorów mają one być forum spotkania zespołów liturgicznych działających przy parafiach diecezji opolskiej. Kapitałną rolę na poziomie formacji wewnętrznej uczestników przeglądów zajmuje modlitwa oraz wspólne przygotowanie i sprawowanie Eucharystii; ale także pogadanki liturgiczne, zbiorowa emisja głosu w formie metodycznie przygotowanej rozśpiewki i praktycznych uwag, jak również propozycje repertuarowe. Nie do przecenienia jest także fakt nieformalnych spotkań dyrygentów zespołów i wymiana doświadczeń, jak również możliwość dyskusji z jurorami.

Organizacji obu przeglądów podjęły się wzorem lat ubiegłych następujące instytucje diecezji opolskiej: Międzydiecezjalna Komisja ds. Muzyki Kościelnej (Opole – Gliwice) — przewodniczący ks. prof. dr hab. Helmut Sobeczko; Referat ds. Muzyki Kościelnej przy Kurii Diecezjalnej w Opolu — referent ks. dr Grzegorz Poźniak; Studium Muzyki Kościelnej przy Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego — kierownik ks. dr Grzegorz Poźniak; Zakład Muzyki Kościelnej i Wychowania Muzycznego Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego — kierownik dr hab. Remigiusz Pośpiech oraz Dziekan Wydziału Teologicznego UO ks. prof. dr hab. Tadeusz Dola. Nadmienić należy, że oba przeglądy mają od 2002 r. zapewniony patronat medialny. Dwa diecezjalne publikatory: *Radio Plus Opole* i „Gość Niedzielny — dodatek opolski” zapowiadają, propagują i relacjonują wydarzenia związane z liturgicznym ruchem śpiewaczym.

W dniu 8 marca 2008 r. do Wrzosek zjechały schole liturgiczne, zaś 31 maja w kościele akademicko-seminaryjnym pw. św. Jadwigi w Opolu śpiewały chóry parafialne. Po trzyletniej przerwie powrócono do formuły konkursowej obu przeglądów. Konieczność poddania się ocenie wykwalifikowanego jury zawsze, przy-

¹ Tekst autoryzowany 12 III 2008 r.

najmniej po trosze, paraliżuje i stwarza barierę dla wielu dyrygentów i zespołów. Jednocześnie z całą mocą należy podkreślić, że klasyfikacja dokonana przez jurorów wydaje się nadawać kierunek pracy tym scholom i chórom, które swoim poziomem muzycznym odbiegają od najbardziej ogólnie definiowanej estetyki wykonawczej odpowiadającej liturgicznym celebracjom.

W ramach VI Przeglądu Scholi Liturgicznych — *Wrzosola 2008* wystąpiły: schola liturgiczna z par. Chrystusa Króla w Nowym Świątowie (dyr. S. Ludwa); schola liturgiczna z katedralnej par. Podwyższenia Krzyża św. w Opolu (dyr. A. Płaczek); schola liturgiczna z par. św. Marcina w Ochodzach (dyr. M. Wójcik); schola *Callunae Domini* z par. św. Józefa we Wrzosekach (dyr. W. Pośpiech); schola *Cantus mirabilis* z par. św. Rocha w Starych Budkowicach (dyr. B. Malik); schola *Cantare cordis* z par. Niepokalanego Serca NMP w Domecku (dyr. T. Ramola); schola *Gaudium* z par. św. Wawrzyńca w Dąbrowie Op. (dyr. D. Słomka); schola *Hiacintus* z par. św. Jacka w Opolu (dyr. J. Linek); schola *Radość* z par. św. Andrzeja w Makowicach (dyr. O. Zawada) oraz schola liturgiczna z par. św. Katarzyny w Dobrzenu Wielkim (dyr. E. Stolarska).

Każdy z uczestniczących zespołów wykonał trzy utwory, według następującego schematu: dowolny utwór ze skarbca chorału gregoriańskiego; jedną z części *Mszy wielkopostnej* (muz. Ks. W. Kądziołka) oraz dowolny utwór (z dowolnego okresu liturgicznego) z repertuaru scholi (mógł to być utwór wielogłosowy lub piosenka religijna).

Jury w składzie: dr hab. Marta Kierska-Witczak (kierownik Zakładu Muzyki Kościelnej AM we Wrocławiu), ks. dr Joachim Waloszek (rektor WSD w Opolu) oraz mgr Józef Chudalla (chórmistrz i organista katedry opolskiej) przyznało następujące nagrody: I miejsce — schola *Callunae Domini* z Wrzosek; II miejsce — schola *Cantare cordis* z Domecka; III miejsce — schola *Cantus mirabilis* ze Starych Budkowic.

Warto w tym miejscu przytoczyć ważne słowa ks. Waloszka z kazania wygłoszonego podczas *Wrzosoli 2008*:

Dla mnie jakimś szczególnie przekonującym argumentem za troską o piękno, okazałość, a nawet możliwie wysoki artyzm chrześcijańskiej liturgii, kościelnej sztuki i muzyki kościelnej jest ewangeliczna scena wylania przez Marię z Betanii drogiego olejku na stopy Jezusa. „Urządzono tam [w Betanii] dla Niego ucztę. Marta posługiwała, a Łazarz był jednym z zasiadających z Nim przy stole. Maria zaś wzięła funt szlachetnego i drogiego olejku nardowego i namaściła Jezusowi nogi, a włosami swymi je otarła. A dom napełnił się wonią olejku”.

Ani jednym słowem nie wspomina się tutaj o śpiewie, ale pochwała, która spotkała Marię ze strony Jezusa, za jej serdeczną miłość wyrażoną w geście wylania drogiego olejku, jest w swej istocie pochwałą wspaniałomyślności, szczodrości, nawet jakiejś rozrzutności, marnotrawstwa, szaleństwa w dobrym, w miłości, która chciałaby podarować Umiłowanemu wszystko, co najpiękniejsze, oddać się do dyspozycji, ze wszystkim, co tylko potrafi.

Zwróćcie uwagę, że nie kto inny, ale Judasz ma pretensje o ten wylany, zmarnowany olejek, który można byłoby sprzedać, spieniężyć rzekomo dla dobrego celu, dla ubogich. (na marginesie zauważa Ewangelista, że wcale mu o to nie chodziło, ale ponieważ był złodziejem, wykradał ze skarboxy pieniądze, i obok nosa przeszła mu doskonała okazja). Ale Pan Jezus nie zgadza się z nim, nie pochwała jego zgorszenia rozrzutnością Marii. „Zostaw ją, dobry uczynek uczyniła....bo ubogich zawsze macie u siebie, ale mnie nie zawsze macie”

Kto skąpo mierzy w miłości, kto bez przerwy rachuje, ile z tego będzie miał, kto z miłości chce zrobić oplacalny interes, nie wie naprawdę, co to jest miłość, prawdziwa, wielkoduszna, wspaniałomyślna, hojna, szczodra, z fantazją i odrobiną szaleństwa.

Muzyka, organy, instrumenty, kompozycje, arcydzieła sztuki muzycznej, śpiew na modlitwie są pięknym symbolem, wyrazem tej szczodroblivej rozrzutności w miłowaniu Jezusa–Boga. Można by bez tego wszystkiego. Można by niby tyle samo zakomunikować krótkim bąknięciem *Kyrie eleison* (Panie, zmiłuj się nad nami) co wyśpiewanym dziesiątkami dźwięków: *Kyrie eleison*.... (jak w IX Mszy gregoriańskiej) Po co tyle zachodu? Tracimy czas, ćwiczymy bez końca, czyścimy i szlifujemy głos, współbrzmienia, interwały, melodię, rytm, dynamikę, agogikę, artykulację, ekspresję, wysyłamy się na próbach «w kółko Macieju», jeszcze raz, jeszcze raz, jeszcze nieraz (jak lubię mówić swoim klerykom na próbach scholi....) Można by tyle samo pomodlić się słów, bez tego wszystkiego. Nie, to nie to samo. Kto skąpo sieje, skąpo i zbierać będzie.

Kolejne spotkanie z zespołami śpiewaczymi, przede wszystkim zaś scholami, miało miejsce w dniu 20 marca 2008 r. i związane było z wielkokwartkową celebracją Mszy św. Krzyżma, podczas której śpiewały schole: z katedry opolskiej, Dąbrowy Op., Wrzosek, Raciborza Studziennej oraz uczniowie Studium Muzyki Kościelnej i nieliczni organiści. Po Mszy św. odbyło się spotkanie śpiewaków z ks. bpem Pawłem Stobrawą i okolicznościowy poczęstunek.

XI Przegląd Chórów Parafialnych Diecezji Opolskiej, jak już wspomniano wyżej, odbył się w dniu 31 maja 2008 r. w Opolu. Do kościoła akademicko-seminaryjnego przyjechało 8 chórów: chór *Lumen Dei* z par. Trójcy Świętej w Kujawach (dyr. N. Masik), chór z par. śś. Piotra i Pawła w Opolu (dyr. T. Krzemiński), chór z par. MB Bolesnej w Opolu (dyr. T. Krzemiński), chór z par. MB Szkaplerznej w Chrzęszczycach (dyr. J. Konsek), Chór Katedry Opolskiej (dyr. J. Chudalla), chór *Laudate Dominum* z par. bł. Czesława w Opolu (dyr. L. Wocial-Zawadzka), chór z par. Zesłania Ducha Świętego w Ostroźnicy (dyr. A. Gabor), chór *Hyacinthus* z par. św. Jacka w Opolu (dyr. E. Willim).

Całość śpiewaczego spotkania rozpoczęła się rozśpiewką i przygotowaniem śpiewów na Eucharystię. Ta część przeglądu została powierzona jurorom: dr hab. Marcie Kierskiej-Witczak (kierownik Zakładu Muzyki Kościelnej AM we Wrocławiu), mgr Małgorzacie Podzielny (zastępca kierownika Studium Muzyki Kościelnej w Opolu) oraz mgr. Jarosławowi Jasiurze (organista i chórmistrz jasnogórski). Podczas Mszy św., którą sprawował i kazanie wygłosił ks. dr Rudolf Pierskała, 8 absolwentów kursu psalterzystów, który odbywa się w Studium Muzyki Kościelnej w Opolu, zostało ustanowionych w posłudze psalterzysty. Byli to: Magdalena

Drewczyńska z par. w Bierawie; Anna Dworczak, Bartosz Nowak i Dominika Płaszczymąka z par. w Dąbrowie Opolskiej; Jessika Gawlik z par. w Sławicach; Magdalena Górna z parafii katedralnej w Opolu; Adam Pasieka z par. NSPJ w Zawadzkiem oraz Agata Sygulka z par. w Starych Budkowicach.

Po Mszy św. miały miejsce krótkie próby akustyczne wszystkich chórów, po czym rozpoczęły się przesłuchania. Każdy z uczestniczących zespołów wykonywał trzy utwory, według następującego schematu: dowolna aklamacja przed Ewangelią *Alleluja*; utwór obowiązkowy: *Bądź uwielbiony, Panie* — opr. S. Kwiatkowski oraz dowolny utwór (z dowolnego okresu liturgicznego) z repertuaru chóru. Wymienione wyżej jury przyznało następujące nagrody: I miejsce — chór *Hyacintus* z par. św. Jacka w Opolu (dyr. E. Willim); II miejsce *ex aequo*: chór *Lumen Dei* z par. Trójcy Świętej w Kujawach (dyr. N. Masik) oraz chór *Laudate Dominum* z par. bł. Czesława w Opolu (dyr. L. Wocial-Zawadzka); III miejsca nie przyznano. Ponadto Chór Katedry Opolskiej (dyr. J. Chudalla) otrzymał wyróżnienie za wykonanie utworu obowiązkowego.

Ks. R. Pierskała uzasadnił w swoim kazaniu wagę tego rodzaju spotkań śpiewaczych, ale również ich konkursową formułę. Niech fragment wygłoszonego słowa Bożego posłuży za podsumowanie niniejszego sprawozdania:

Przeżywamy doroczne spotkanie chórów kościelnych, które mają śpiewać w liturgii na chwałę Boga. Mają dobrze śpiewać. Kiedy dobrze śpiewają? Dobrze śpiewają – gdy czynią to doskonale muzycznie, na wysokim poziomie artystycznym. Dobrze — gdy śpiewają na pierwszym miejscu na chwałę Boga. Dobrze — gdy służą swoim śpiewem wspólnocie wiernych na Eucharystii, a nie tylko aplauzowi słuchaczy i swojej chwale. Dobrze — gdy potrafią duchowo łączyć śpiewane słowa z duchem swoim, aby wznieść go do Boga. Przegląd chórów to spotkanie wyjątkowe na chwałę Boga przeznaczone, ale także dla uznania naszej ludzkiej pracowitości, trudu i poświęcenia nie raz, aby przygotować doskonale utwór muzyczny. W niebie codziennie jednym głosem śpiewają Bogu chwałę chóry anielskie: „Święty, Święty, Święty Pan, Bóg Zastępów”. My zaś z tymi chórami łączymy się codziennie na Eucharystii po prefacji.

Pismo Święte nawet wymienia nazwy anielskich chórów i w jakiś sposób stopniuje ich znaczenie: Zwierzchności, Trony, Potęgi, Panowania, Moce, Władze, Cherubini, Serafini, Archaniołowie. Pismo Święte mówi o 9 chórach anielskich, a na szczycie są Archaniołowie do specjalnych zadań. Skoro stopniuje się chóry w niebie, to my także możemy stopniować te chóry ziemskie, które mają śpiewać chwałę Bogu, służyć wspólnocie wiernych oraz cieszyć się pięknem muzyki i śpiewu kościelnego. Dlatego życzę wam wiele radości i satysfakcji w dniu dzisiejszym z waszej pracy i wysiłku: Bogu na chwałę, a ludziom na doczesny pożytek².

Ks. Grzegorz Poźniak

² Tekst autoryzowany 2 VI 2008 r.